

Conquestes i conquestes

El fet que per a expressar una mateixa idea existeixin en català dos mots o dues formes d'un mateix mot — o dues sèries de mots o de formes diferents — un dels quals coincideixi amb el del castellà essent l'altre o els altres específics i exclusius del català, indueix sempre, a causa d'una inexacta coneixença d'aquet fet, a un tractament desconcertat d'aquestes formes de llenguatge, que es resol en el rebuig injustificat d'uns mots correctes del tot o bé, quan les formes que coincideixen amb les del castellà han adquirit un significat complementari, en l'ús de les formes pròpies del català amb un valor que no posseeixen.

És el que s'esdevé amb les dues sèries de mots *conquesta*, *conquerir* i *conqueridor*, i *conquista*, *conquistar* i *conquistador*. Llegim, en un llibre de divulgació històrica, aquesta frase sorprenent, més exactament, sense sentit: «Roger de Llúria *conquesta* Malta». És clar que pot tractar-se d'una simple errada tipogràfica i no gosarem pas, sense coneixement de causa, de retreure-la a l'autor del text. El fet, però, és que ha pogut aparèixer impresa i, en tot cas, se'ns mostra com un reflex d'aquest rebuig de la forma *conquista*, idèntica a la del castellà, no únicament innecessari o injustificat, sinó, fins i tot, en aquest breu text, fora de propòsit, que origina un greu disbarat, perquè la forma *conquista* que hom hi veu rebutjada, no és pas el substantiu sinó una forma del verb *conquistar*, amb què,

amb la seva substitució pel substantiu *conquesta*, calia substituir-la per la forma corresponent del verb *conquerir*: Roger de Llúria *conquerex* Malta. Sense que aquesta errada revesteixi una especial gravetat intrínseca, és especialment de doldre per la confusió que pot produir en els lectors, que qui sap si en poden concloure que el verb concurrent de *conquerir* és «conquestar»!

El Diccionari Fabra deixa ben establerta l'admissibilitat d'aquestes dues sèries de mots i sembla fins i tot insistir en la sinonímia entre les formes corresponents: *conquerir* i *conquistar*, etc. D'acord amb una tradició ben coneguda, però, reserva a la forma *conqueridor* el sobrenom del nostre rei Jaume I (que era alhora, com se sap, un conquistador notable). Efectivament, l'ús d'aquests mots de què ens ocupem en el seu sentit galant es limita a la sèrie *conquista*, *conquistar*, *conquistador*, i seria certament lamentable que un mal entès purisme els substituís per les altres formes concurrents. Vet aquí els exemples que en dóna el Fabra: *Per la conquesta d'una dama, L'he vist passejar-se amb la seva conquesta, Un gran conquistador de dones, Dones fàcils de conquistar*. Cal afegir-hi, encara, l'ús de *conquistar* significat «guanyar-se la voluntat (d'algú)»: *Miraré de conquistar el meu pare perquè em pagui el viatge*.